

Ricard Blasco, un altre colp dur

Francesc de P. Burguera ens recorda amb quin rigor i meticulositat treballava sempre aquest gran intel·lectual, que morí la setmana passada a Madrid.

No feia, encara, una setmana que ens havíem trobat tots dos –qui havia de pensar que seria la darrera vegada que ens veuríem!– quan el dimarts dia 8, a primera hora del matí, una de les seues filles em telefonava per donar-me la trista notícia: Ricard Blasco, el seu pare, acabava de morir. Fou un colp ben dur perquè ningú no esperava aquest desenllaç tan de sobte. Menys, encara, jo que havia tingut amb ell una relació continuada, gairebé setmanal, reunint-nos molts dissabtes a casa seua, on passàvem la vesprada en llargues i sucoses converses, en aquest Madrid lluny del nostre enyorat País Valencià.

No descobriré, ara, la personalitat intel·lectual de Ricard Blasco i de l'obra que ens ha llegat. Sí que caldrà posar en relleu la seua manera de treballar, silenciosa, sense cap ànsia de protagonisme, acurant la seua tasca amb rigor i seriositat. Gran coneixedor de la nostra història, era una delícia conversar amb ell perquè sempre trobava la puntualització exacta, la dada concreta sobre qualsevol esdeveniment. Casualment, he estat les darreres setmanes rellegint i fullejant els seus dos volums sobre *El teatre al País Valencià durant la guerra civil (1936-1939)* i és impressionant la quantitat de notes a peu de pàgina amb aclariments i referències bibliogràfiques del text. Pràcticament no hi ha cap pàgina sense nota al peu. El que denota la seua meticulositat en la investi-

VICENT A. JIMÉNEZ

Ricard Blasco. L'obsessionava la feina ben feta.

gació, l'esforç en el treball, posant a l'abast del lector tot un conjunt, gairebé exhaustiu, de fitxes sobre la matèria. No feia les coses per sortir-se'n del pas. Li agradava la feina ben feta. L'obsessionava.

Ricard Blasco es va traslladar a Madrid en els primers anys de la postguerra i aquí ha viscut fins el darrer moment. Malgrat la llunyania, però, no ha deixat mai de seguir, dia a dia, els esdeveniments de tot tipus, culturals i polítics, tant del País Valencià com del Principat. La seua relació

amb València i Barcelona ha estat constant, i la seua preocupació pel nostre fet nacional ha fet possible que, des de Madrid estant, haja bastit tota una obra d'investigació que tant li hem d'agrair.

Durant la seua joventut, amb apenes disset anys, va formar part de la delegació del País Valencià al II Congrés d'Intel·lectuals per a la Defensa de la Cultura (1937) celebrat a València. Era, a hores d'ara, un dels pocs supervivents dels qui formaren aquella delegació. Un altre era Emili Gómez Nadal, exiliat a França en acabar la guerra civil. El destí ha volgut que, en a penes un mes, tots dos, Blasco i Nadal, ens hagen abandonat. L'un a l'exili madrileny, l'altre a l'exili francès. Possiblement, els dos últims supervivents d'aquella delegació valenciana al II Congrés d'Intel·lectuals del 1937.

El passat dia 9, els amics de la Colla Tírant lo Blanc, de Madrid, de la qual era membre fundador, el vam acompanyar en els darrers moments fins la incineració de les seues despulles. I ens vam cuidar, també, que els colors de la nostra senyera li feren companyia en aquelles llargues i definitives hores. Ens ha deixat un buit, com abans Estellés, i abans Fuster. I Josep Maria Llompart. En poc més d'un any, la nostra cultura ha rebut cops molt durs. Allò que cal és que sigam dignes hereus i aprofitem el seu mestratge. Hem de continuar endavant la tasca comuna.

Francesc de P. Burguera

Escarni de l'escarni

En relació amb el programa *Persones Humanes*, Josep Murgades reflexiona sobre les possibilitats d'una fórmula insòlita en l'actual panorama televisiu.

La qüestió és: de quin procediment cal servir-se per denunciar amb més gran contundència la injustícia, l'absurd o la poca-soltada d'una situació, d'un comportament, d'un valor?

En principi, i a grans trets, podríem dir

que hi ha dues possibilitats. L'una consisteix a situar-se a les antípodes formals i conceptuals d'allò a criticar i, des d'una tal distància, investir-hi conseqüentment. L'altra, d'habitud més subtil, prefereix d'extrafer, de dins estant, els aspectes més

vulnerables d'allò que es vol investigar.

La primera d'aquestes possibilitats corre el risc de caure en la seriositat (en el sentit existencialista del terme) i en el transcendentalisme, tot incorrent així en un error anàleg al de l'objecte del blasme, només

que de signe contrari. La segona, si no sap de picar l'ullet per advertir-nos d'allò que té d'antífrasi corrosiva, pot acabar sent víctima de la seva pròpia paròdia i *degradatio*.

La gràcia està llavors a saber dinamitar l'objectiu tot conjuminant la contraposició ideològica envers aquest amb l'aparent afinitat retòrica amb ell. Està, per exemple, a ridiculitzar els concursos de nenes catalanetes tòtils i maquetones amb un muntatge encara més extremat, més estripat si cap. Està, posem per cas, a fer burla de les pretensions comunicatives de se-

gons quins programes televisius tot imponent-ne amb deliberada hipèrbole la dimensió pretesament humana i carrinclonament emotiva. Està, encara, a satiritzar la vèrbola vàcua de polítics bufanúvols i de falsos *connaisseurs* per mitjà d'un "entès" fictici que estergeix a gratient uns inacabables, grotescos *monólogos para besugos*.

La fórmula, prou reeixida, del tot insòlita dins el panorama audiovisual del país, escarni de tants escarnis com assolen l'actual societat, sembla haver topat tanmateix amb un ull de poll tan real com reial.

El sarcasme ha de tenir els seus límits, se'ns ha dit. Fins ara insospitats casuistes del monarquisme ens han alligonat sobre la prinfilada distinció entre la dimensió institucional i la dimensió personal de segons quina senyoreta de règia nissaga.

Un cop més, doncs, al país de *la Corte de los milagros* i a les colònies adjacents, la realitat s'ha acabat imposant a la ficció. L'escarni real s'ha vist afectat pel més gran escarni: el de la intocabilitat –en democràcia, diuen– del delfí d'un vell xaruc i sanguinari. *Laus Regi!*

Josep Murgades

No totes les pomes són macades

El de Banesto és el cas més flagrant de delictes financers a l'estat espanyol des que Hilferding publicava *El capital financer* al 1910. Així ho creu Fabià Estapé.

És ben just i comprensible que el darrer escàndol financer d'aquests país –em refereixo, és ben clar, a la intervenció del Banco Español de Crédito (Banesto) per una decisió legal del Banc d'Espanya, el dia 28 de desembre de 1993– hagi donat peu a mil comentaris. Això que alguns en diuen el "parlament de paper" o els "tertuliananos" –segons de quina emissora es tracti–, hi han ficat cullerada fins al fons.

Hi ha de tot. Un sociòleg –i no en manquen al país– haurà de tractar, és a dir: discutir les "raons" que més d'un cop s'amaguen darrere de posicions que van des de la "defensa del estado de derecho" a les "consecuencias negativas sobre la inversión extranjera en España por el atropello cometido con Banesto". No deixin de fixar-se tampoc en la llum que es projecta sobre la figura de l'antic rei dels *yuppies*, l'ex-president del consell d'administració de Banesto, Mario Conde Conde.

No deixen de registrar-se reaccions, especialment en certs diaris i setmanaris de la capital de l'estat, que arriben a dir que tot plegat ha estat conseqüència d'un pacte (!) antinatural entre Felipe González i José Maria Aznar posats d'acord a deslliurar-se d'un enemic polític que, especialment a la dreta, podria fer bascular els minsos equilibris establerts després del 6 de juny a la Moncloa entre González i Aznar.

Mario Conde. En sis anys, ha esmerçat les reserves bancàries.

Un es veu obligat, davant de tanta inconsistència i àdhuc d'incontinència verbal, a recordar una cèlebre sessió a les Corts de la Segona República, quan es discutia un aleshores petit *affaire* de corrupció (petit, vistes les dimensions actuals) derivat de l'estraperlo, és a dir: de la concessió d'una màquina de joc a dos bergants que es deien Strauss i Perlo. Fixin-s'hi com van els temps: allò que va poder mostrar regals de rellotge de polsera va incorporar una paraula al

diccionari: "estraperlo", com a sinònim de negoci brut amb intervenció activa o passiva de l'autoritat. Doncs, bé. L'home políticament acusat era don Alejandro Lerroux, de qui es deia –i sembla que amb prova– que un fill natural havia fet de mitjancer... Portava la veu cantant de l'acusació don Manuel Azaña Díez, ni més ni menys, ex i futur president del Govern.

Després d'unes llargues tirades de la seva esmolada oratòria, es va produir una gran cridòria... Azaña va deixar que el soroll s'apaivagués i va dir magistralment: "Entre tanta polvareda habíamos perdido a don Beltrane..." I efectivament de la culpa de don Beltrane es tractava.

I ara passa exactament el mateix, sinó que Don Beltrane, digui el que vulgui el senyor Rafael Pérez Escobar, és l'antic advocat de l'estat Mario Conde. Abans d'entrar en hipòtesis tan inversemblants com les anteriors, recordin que la qüestió de Mario Conde –en sis anys– s'ha menjat el capital i les reserves dels bancs; que els abusos del capital financer al seu abast plouen dia darrere dia i que, sense voler-ho, ens trobem en el cas més flagrant de delictes financers a Espanya des que, ja fa molts anys (1910), un economista pertanyent a l'escola austromarxista, Rudolf Hilferding (assassinat per la Gestapo a Marsella el 1941), publicava *Das Finanzkapital* ("El capital financer", del qual hi ha traduc-